

Použitie participia a gerundia

Vypracovala: Lenka Brhlíková

PARTICIPIUM (Príčastie trpné alebo minulé)

Príčastie minulé sa tvorí tak, že od slovesa odtrneme koncovku, ktorá formuje jednotlivé slovesné triedy (-ar, -er, -ir) a následne ku slovotvornému základu pripojíme

- **pri slovesách 1. slovesnej triedy (-ar) príponu -ado**
- **pri slovesách 2. a 3. slovesnej triedy (-er, -ir) príponu -ido**

hablar→hablado comer→comido vivir→vivido

V učive zameranom na tento gramatický jav sú vypísané aj formy tvorené od nepravidelných slovies. V tomto učive spomeniem len tie slovesá, ktoré nadobúdajú pravidelný a zároveň majú aj nepravidelný tvar:

bendecir	žehnať	bendecido	bendito
confundir	zmiasť	confundido	confuso
despertar	prebudiť	despertado	despierto
freír	vyprážať	freído	frito
imprimir	tlačiť	imprimido	impreso
maldecir	preklínať	maldecido	maldito
soltar	pustiť	soltado	suelto
suprimir	potlačiť	suprimido	supreso

!V prípade, že sa slovesá 2. a 3. slovesnej triedy končí na samohlásku a, e, o, pridávame do koncovky písaný prízvuk!

caer→caído, leer→leído, oír→oído...

Použitie:

- a. participium spolu s príslušným tvarom slovesa haber tvorí súčasť zložených časov. V tomto prípade je tvar prídavného mena nemenný.
- b. Participium sa tiež používa ako prídavné meno. Participium sa v tomto prípade, rovnako ako je to v prípade prídavného mena, musí zhodovať v rode a čísle.

Encantado de conocerte. (Teši ma, že som ťa spoznal.)

Me ha gustado mucho verte. (Veľmi ma potešilo vidieť ťa.)

- c. V niektorých prípadoch uvedené prídavné mená zpodstatňujú.

Nuestro conocido es un poeta famoso. (Náš známy je slávny básnik.)

GERUNDIUM

Gerundium je slovesný tvar, ktorý v slovenčine poznáme ako prítomný prechodník. Na rozdiel od slovenčiny sa v španielčine používa veľmi často a má len jeden tvar. Pomocou gerundia vyjadrujeme časovú súslednosť.

Gerundium sa tvorí od slovotvorného základu slovesa nasledovne:

1. slovesná trieda (zakončená na -ar) pomocou prípony -ANDO

2. a 3. slovesná trieda (zakončené na -er a -ir) pomocou prípony -IENDO

Príklad:

hablar→habl**ando** escribir→escribi**endo** comprender→comprendi**endo**

Niektoré slovesá nadobúdajú **nepravidelné tvary**:

decir	d iciendo	despedir	des p idiendo		
venir	v iniendo	vestir	v istiendo		
ir	y endo	creer	crey endo	leer	ley endo
poder	pudiendo				
morir	muriendo				
dormir	durmiendo				
preferir	prefiriendo				
sentir	sintiendo				

Použitie:

1. Gerundium sa používa najmä na skrátenie priradovacieho súvetia (teda spojených spojkou a)

Alicia viene maldiciendo. (Alicia prichádza nadávajúc.)

2. Používa sa tiež na krátenie niektorých viet. Najmä viet spôsobových:

Voy a pasar el día libre estudiando. (Idem tento voľný deň stráviť študovaním.)

3. Gerundiom je tiež možné vyjadriť niektoré slovesné podstatné mená, či podstatné mená:

Lee el libro tomando zumo de naranja. (Pri pití džúsu si číta knihu.)

4. Pomocou gerundia môžeme aj krátiť súvetia v prípade, že dochádza ku zmene podmetu v hlavnej a vedľajšej vete pokiaľ pri takomto krátení nedôjde k nejasnostiam:

La ve corriendo y charlando por teléfono. (Vidí ju ako beží a telefonuje.)

POZOR!

Zvratné a osobné zámená sa kladú za gerundium! Je v nich nutné označiť prízvuk:

Esperándote tanto tiempo me voy a cansar. (Keď ťa budem čakať tak dlho, unavím sa.)

Úlohy na záver:

Keď teraz odídeš neuvidíš ohňostroj. Náš známy je zubár. Som unavený.

Použitá literatúra:

Oľga Macíková: Učebnice súčasnej španělštiny 1

Eva Houštická: Španělština v testech s gramatickým minimem